

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

Г-ЖА JULIANE КОКОТТ

представено на 6 март 2008 година¹

I — Въведение

1. В настоящия случай пред Съда за пореден път е поставен въпросът какви задължения в областта на спорта произтичат от европейското право на конкуренцията. Пресечна точка на интересите се явява двойствената роля, която играе Гръцкият клуб по автомобилизъм и туризъм, наричан по-нататък „ELPA“², във връзка с прояви в областта на моторните спортове.

2. Тази двойствена роля на ELPA може да бъде описана по следния начин: от една страна, ELPA поема организацията на състезания в Гърция в областта на моторните спортове; за тази цел ELPA е създал Национален комитет по мотоциклетни състезания, наричан по-нататък „ETHEAM“³, и му е възложил контрола и организацията на мотоциклетните състезания. От друга страна обаче, ELPA участва във вземането на административни решения за разрешаване на мотоциклетни състезания, тъй като тези разрешения съгласно гръцкото законодателство могат да бъдат предоставяни само след положително становище на ELPA.

3. Тази двойствена роля на ELPA се е отразила негативно на дейността на

независимата Гръцка федерация по мотоциклетизъм, наричана по-нататък „МОТОЕ“⁴. Когато през 2000 г. МОТОЕ се опитва да организира в Гърция поредица от мотоциклетни състезания на своя отговорност, тя не получава разрешение за това, тъй като ELPA не предоставя съгласието си на компетентния административен орган.

4. От гледна точка на правото на конкуренцията това обстоятелство води до въпроса дали двойствена роля като тази на ELPA е съвместима с членове 82 ЕО и 86 ЕО. В този случай обаче предварителният въпрос, който трябва да бъде уточнен, е дали и доколко дейността на организациите с нестопанска цел като ELPA в областта на спорта изобщо се регламентира от общностното право на конкуренцията.

II — Правна уредба

A — Общностно право

5. Общностноправната уредба по този случай се определя от разпоредбите в

1 — Език на оригиналния текст: немски.

2 — Elliniki Leschi Aftokinitou kai Perigigiseon.

3 — Ethniki Epitropi Agonos Motosikletas.

4 — Motosykletistiki Omospondia Ellados.

областта на конкуренцията на членове 82 ЕО и 86 ЕО.

в съответствие с търговската практика нямат връзка с предмета на тези договори“.

6. Член 82 ЕО гласи следното:

„Забранена като несъвместима с общия пазар е всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение в рамките на общия пазар или в съществена част от него, доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите-членки.

Такава злоупотреба в частност може да се изразява в:

- а) пряко или косвено налагане на нелоялни покупни или продажни цени или на други несправедливи условия за търговия;
- б) ограничаване на производството, пазарите или технологичното развитие във вреда на потребителите;
- в) прилагане на различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори, като по този начин ги поставя в сравнително по-неблагоприятно положение;
- г) поставяне на сключването на договори в зависимост от приемането на допълнителни задължения от другите страни, които по своя характер или

7. В член 86 ЕО е предвидено следното:

„1. В случаите на публични предприятия и на предприятия, на които държавите-членки са предоставили специални или изключителни права, държавите-членки нямат право нито да приемат, нито да запазят съществуването на какъвто и да е акт, който противоречи на разпоредбите, съдържащи се в настоящия договор, и в частност на разпоредбите, предвидени в член 12 и членове 81—89.

2. Предприятията, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в настоящия Договор, и в частност на правилата на конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не пречи фактически или юридически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени. Развитието на търговията не трябва да се засяга до степен, която би била в противоречие с интересите на Общността.

[...]“

Б — *Национално право*

8. Член 49 от гръцкия Закон № 2696/1999⁵, наричан по-нататък „Закона за движението по пътищата“, в действащата му към 2000 г. редакция гласи:

„1. Състезания с превозни средства с животинска тяга, с животни, с велосипеди, автомобили, триколесни превозни средства, с мотоциклети и мотопеди по публични или частни пътища и пространства могат да се провеждат само след разрешение.

2. Разрешението по предходния параграф се издава:

[...]

в) за всички състезания с автомобили, с триколесни превозни средства, с мотоциклети и мотопеди — от министъра на обществения ред или от оправомощените от него органи след положително становище на юридическото лице, което е официален представител в Гърция на Международната автомобилна федерация (ФИА), на Международната федерация по мотоциклетизъм (ФИМ), а за състезания с ретро

автомобили — на Международната федерация на клубовете за старинни автомобили (FIVA) [...]“.

9. Наред с това в член 134, алинея 8 от гръцкия Закон № 2725/1999⁶ е предвидено между другото следното:

„Състезанията с моторни превозни средства и съответните състезателни класове (автомобили, формула, карт, мотоциклет и т.н.) са спортни дейности, които се регламентират от този закон. [...]“

В — *Вътрешни правила на организацията*

10. Издаваният от ЕТНЕАМ годишник за мотоциклетните състезания на ЕЛРА (2000 г.) съдържа неговите циркулярни писма за 2000 г. В него между другото се дава информация за документите, които организаторите трябва да представят, за да получат разрешение, за правилниците на състезанията, които трябва да бъдат предоставени, както и за таксите и други въпроси от финансово естество. Годишникът съдържа и Националния правилник за мотоциклетните спортове, наричан по-нататък „ЕАКМ“⁷, който между другото съдържа следните разпоредби:

5 — FEK A' 57.

6 — FEK A' 121.

7 — Ethnikos Athlitikos Kanonismos Motosikletas.

„10.7. Всяка спортна среща, която включва състезания в рамките на шампионата, за купите или за наградите на ЕЛРА и ЕТНЕАМ, може да бъде съпътствана от търговска реклама на спонсор, посочен в наименованието или допълнителното наименование на състезанията, но само след положително становище на ЕЛРА и ЕТНЕАМ.

мерки спортната среща да бъде застрахована, като застраховките трябва да покриват неговата отговорност, отговорността на конструкторите, пилотите, другите състезатели [...] за произшествия или вреди, причинени на трети лица в хода на срещата и на тренировките.“

[...]

III — Фактически обстоятелства и главно производство

60.6. По време на спортни срещи е позволено да се поставят реклами върху екипите на състезателите и върху мотоциклетите. Позволено е да се поставят реклами и върху цялата повърхност на каските, при условие че това не уврежда техническите характеристики на последните. При състезанията на писта и по мотокрос в рамките на шампионатите, за купите или за наградите на ЕЛРА и на ЕТНЕАМ организаторите не могат без разрешение от участника да налагат рекламирането на каквото и да било продукт върху пилот, друг състезател или мотоциклет. Все пак когато се прилага сключен от ЕЛРА и ЕТНЕАМ договор за спонсорство, условията на този договор са задължителни за пилотите, другите състезатели и мотоциклетите.

11. Гръцкият клуб по автомобилизъм и туризъм ЕЛРА е официалният представител на ФИМ в Гърция. По данни на препащащата юрисдикция ЕЛРА е сдружение с нестопанска цел, което организира и състезания по моторни спортове и в тази връзка сключва договори за спонсорство, реклама и застраховка.

12. На учредения от него Национален комитет по мотоциклетни състезания (ЕТНЕАМ) ЕЛРА възлага контрола върху организирането на състезания в страната и упражняването на свързаните му със спорта правомощия в областта на спортния мотоциклетизъм в цяла Гърция.

[...]

110.1. Организаторът трябва пряко или чрез надзорния орган да вземе

13. МОТОЕ е независима от ЕЛРА федерация по мотоциклетизъм и сдружение с нестопанска цел, чиято дейност също обхваща организирането на мотоциклетни състезания в Гърция. Към неговите членове се числят множество регионални клубове по мотоциклетизъм.

14. На 13 февруари 2000 г. МОТОЕ подава пред гръцкото министерство на обществения ред заявление за разрешеност за провеждане на поредица мотоциклетни състезания. Към заявлението е приложена програма на планираните състезания. Според нея в периода между 26 март 2000 г. и 3 декември 2000 г. е предвидено организирането на общо 28 състезания от различни клубове по мотоциклетизъм, всички от които са членове на МОТОЕ. На 8 февруари 2000 г. програмата е изпратена на ЕЛРА, за да може той да даде становище относно разрешаването на състезанията.

15. С писмо от 16 март 2000 г. ЕЛРА иска от МОТОЕ да му изпрати конкретния правилник за всяко от планираните състезания най-малко два месеца преди датата на състезанието, за да провери списъка на участниците, маршрута или пистата, на която ще се проведе състезанието, предвидените мерки за безопасност, както и по-общо, за да се увери, че състезанието ще се проведе при безопасни условия. Освен това ЕЛРА иска от клубовете, организиращи състезанията, да представят копие от устава си на ЕТНЕАМ.

16. След това с писмо от 5 май 2000 г. до министерството на обществения ред МОТОЕ иска разрешение за организирането на шест състезания в периода от 9 юли 2000 г. до 26 ноември 2000 г. и прилага към заявлението си конкретните правилници за провеждането на тези състезания, както и копия от уставите на клубовете. С писмо от 20 май 2000 г. министерството на обществения ред отново изпраща това заявление до ЕЛРА, за да може той да даде становище по провеждането на посочените състезания.

17. На 6 юли 2000 г. ЕЛРА и ЕТНЕАМ изпращат до МОТОЕ документ със следното съдържание:

„1. На основание на действащото право ЕТНЕАМ обявява шампионатите, купите и наградите в рамките на мотоциклетните състезания съгласно правата, които са му предоставени от ЕЛРА, който е единственият законен представител на ФИМ в Гърция.

2. Ако даден организатор или клуб, които отговарят на изискванията за организиране и провеждане на състезания, поиска да обяви купа или специална награда, трябва да представи въпросното обявление на ЕТНЕАМ. След като проучи предложените условия, ЕТНЕАМ взема решение, с което определя условията за провеждане на състезанието съгласно националните и международните правилници.

3. Състезанията за купа или награда може да включват само състезания от един и същ вид, например само „scramble“ или само „enduro“. Други самостоятелни прояви, които не се провеждат в рамките на шампионатите, купите и наградите, могат да бъдат означени само като приятелски срещи.

4. За да се приеме положително становище за организирането на състезание, включително за купа или награда, всеки организатор, който отговаря за някое от тези състезания за купа или награда, трябва да изпълни условията, предвидени в Националния правилник за мотоциклетните спортове и в циркулярните писма на ЕТНЕАМ. По разбираеми причини, ако в течение на годината даден организатор поиска да се обявят допълнителни състезания, датите на същите не трябва да се отразяват на вече планираните състезания в интерес както на състезателите, така и на организаторите. Предвид горното ЕТНЕАМ се намира на Ваше разположение, за да се обсъди възможността за обявяване на допълнителна купа или награда съгласно националния правилник за мотоциклетните състезания, и очаква Вашата програма за състезанията през 2001 г. за включване в годишната програма. Вашата програма трябва да бъде представена на ЕЛРА и ЕТНЕАМ най-късно на 15 септември 2000 г. “

18. На 26 юли 2000 г. МОТОЕ иска от министерството на обществения ред информация за движението на заявлението за разрешение. На 7 август 2000 г. министерството на обществения ред отговаря, че до онзи момент не е получено необходимото положително становище от ЕЛРА или ЕТНЕАМ.

19. В резултат на това МОТОЕ предявява пред Dioikitiko Protodikeio Athinon⁸ иск за обезщетение за причинени вреди в размер на 5 милиона гръцки драхми⁹.

8 — Първоинстанционен административен съд, Атина.

9 — Според окончателния курс за преваутиране в евро (1 EUR = 340,750 GRD) това съответства на сума от 14 673,51 EUR.

МОТОЕ твърди, че вследствие на мълчаливия и според нея незаконосъобразен отказ за предоставяне на разрешение за провеждане на мотоциклетни състезания е претърпяла неимуществена вреда, тъй като са били накърнени авторитетът ѝ и доверието към нея на нейните членове, на гръцките мотоциклетисти и на цялата общественост. МОТОЕ изтъква, че член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата противоречи на конституционния принцип за непристрастност на административните органи, както и на членове 82 ЕО и 86 ЕО. ЕЛРА встъпва в делото в подкрепа на исканията на гръцката държава.

20. Първоинстанционният съд отхвърля иска на МОТОЕ със съображението, че разрешението не е можело да се предостави без положително становище по смисъла на член 49 от Закона за движението по пътищата. Освен това разпоредбата на член 49 от Закона за движението по пътищата не противоречала нито на конституцията, нито на общностното право.

21. МОТОЕ обжалва първоинстанционното решение пред Dioikitiko Efeteio Athinon¹⁰, който се явява препращаща юрисдикция.

10 — Апелативен административен съд, Атина.

IV — Преюдициално запитване

22. С решение от 21 ноември 2006 г., постъпило в Съда на 5 февруари 2007 г., Dioikitiko Efeteio Athinon спира производството и поставя на Съда следните два преюдициални въпроса:

„1) Трябва ли членове 82 ЕО и 86 ЕО да се тълкуват в смисъл, че включват в приложното си поле и дейностите, извършвани от юридическо лице, което има качеството на национален представител на Международната федерация по мотоциклетизъм и което осъществява икономически дейности като описаните по-горе чрез сключване на договори за спонсорство, реклама и застраховка във връзка с организирани от него прояви в областта на моторните спортове?

2) При утвърдителен отговор [на първия въпрос], съвместим ли е член 49 от Закон № 2696/1999 с посочените разпоредби на Договора за ЕО, доколкото този закон предоставя на упоменатото юридическо лице правомощието да дава становище по организирането на състезания с моторни превозни средства, въз основа на което компетентният национален орган (в случая министърът на общественя ред) може да издаде разрешение за организиране на състезанието, без за това правомощие да са предвидени ограничения, задължения и контрол?“

23. В производството пред Съда устни и писмени становища представят гръцкото правителство и Комисията на Европейските общности. МОТОЕ изразява само устно становище.

V — Съображения

A — Предварителни бележки

24. Спортът не е изцяло изключен от приложното поле на Договора за ЕО. Това е признато както на политическо равнище, така и в правораздавателната практика на общностните съдилища.

25. На *политическо равнище* например междуправителствената конференция за Договора от Амстердам (1997 г.) в „Декларация относно спорта“¹¹ приканва органите на Европейския съюз да провеждат консултации със спортните асоциации, когато се разглеждат важни въпроси, отнасящи се до спорта. В тази връзка следва да се отдава специално внимание на специфичните особености на аматьорския спорт. Подобна декларация е приложена към заключенията на председателството

¹¹ — Декларация № 29 от Заключителния акт на междуправителствената конференция за подписания на 2 октомври 1997 г. Договор от Амстердам (ОВ С 340, 1997 г., стр. 136).

на Европейския съвет в Ница (2000 г.)¹². Освен това миналата година Комисията представи „Бяла книга за спорта“, в която наред с другото разглежда последиците на европейското право за спорта и потвърждава, че достиженията на правото на ЕС (*acquis communautaire*) се прилагат към спорта¹³.

26. Декларации и инициативи от този род подчертават, че спортът не е цялостно изключен от полето на дейност на Европейския съюз, съответно на Европейската общност. Впрочем с влизането в сила на Договора от Лисабон¹⁴ спортът дори специално ще намери място в първичното право на ЕС¹⁵.

27. От своя страна в постоянната си съдебна практика¹⁶ *юрисдикциите на Общността* приемат, че спортът при всички случаи попада в приложното поле на общностното право, доколкото представлява икономическа дейност по

смисъла на член 2 ЕО¹⁷. Ако в началото на преден план са били по-скоро последиците на основните свободи за спорта¹⁸, то напоследък съдебната практика все по-често се отнася до правилата на Договора за ЕО в областта на конкуренцията¹⁹. Такъв е и настоящият случай, в който от Съда се иска тълкуване на членове 82 ЕО и 86 ЕО.

28. Докато първият преюдициален въпрос се отнася до приложимостта на членове 82 ЕО и 86 ЕО към организация с нестопанска цел като ELPA, с втория въпрос препращащата юрисдикция поставя във

12 — „Декларация относно специфичните особености на спорта и неговата социална функция в Европа“, Европейски съвет в Ница (7, 8 и 9 декември 2000 г.), заключения на председателството (точка 52 и приложение IV, вж. по-специално точки 1, 7 и 17 от декларацията в приложението).

13 — СОМ (2007) 391 окончателен, вж. по-специално въведението (стр. 2) и точка 4.1 (стр. 14 и сл.); вж. също така точка 3.4 и раздел 4 от публикувания към Бялата книга за спорта работен документ на Комисията от 11 юли 2007 г., „Commission Staff Working Document — The EU and Sport: Background and Context“, SEC (2007) 935. Бялата книга и работният документ са достъпни на сайта http://ec.europa.eu/sport/index_en.html (последно посетен на 10 януари 2008 г.).

14 — Договор от Лисабон за изменение на Договора за Европейския съюз и на Договора за създаване на Европейската общност, подписан в Лисабон на 13 декември 2007 г. (ОВ С 306, 2007 г., стр. 1).

15 — Вж. по-специално член 6, буква д) и член 165 от бъдещия договор за функционирането на Европейския съюз съгласно новата му номерация; в същия смисъл вече и член I-17, буква д) и член III-282 от Договора за създаване на Конституция за Европа, подписан в Рим на 29 октомври 2004 г. (ОВ С 310, стр. 1).

16 — Решение от 18 юли 2006 г. по дело Meca-Medina и Majcen/Комисия (С-519/04 Р, Recueil, стр. I-6991, точка 22 и цитираната съдебна практика).

17 — Тази съдебна практика и до днес не е загубила своята релевантност, доколкото става дума за определяне на границите на приложното поле на класическите основни свободи по Договора за ЕО или — както в случая — за определяне на границите на приложното поле на правилата в областта на конкуренцията. Най-общо обаче следва да се има предвид, че началото на тази съдебна практика е положено още по времето, когато Общността е била по същество икономическа общност. В резултат на въвеждането на гражданство на Съюза и на многобройните нови политики, а именно в областите на образованието и младежта, Договорът за ЕО днес включва и неикономически фактори на привързване за спорта. Най-късно с влизането в сила на Договора от Лисабон ще остане извън съмнение, че спортът е от значение за Общността и извън икономическите си аспекти; това се подчертава с посочването му в дял XII „Образование, професионална квалификация, младеж и спорт“ от бъдещия договор за функционирането на Европейския съюз.

18 — Относно основните свободи по Договора за ЕО вж. Решение от 12 декември 1974 г. по дело Walrave и Koch (36/74, стр. 1974, 1405), Решение от 14 юли 1976 г. по дело Donà (13/76, стр. 1976, 1333), Решение от 15 декември 1995 г. по дело Bosman (С-415/93, Recueil, стр. I-4921), Решение от 11 април 2000 г. по дело Delière (С-51/96 и С-191/97, Recueil, стр. I-2549), и Решение от 13 април 2000 г. по дело Lehtonen и Castors Braine (С-176/96, Recueil, стр. I-2681); относно съответните разпоредби в споразуменията за асоцииране вж. също Решение от 8 май 2003 г. по дело Deutscher Handballbund (С-438/00, Recueil, стр. I-4135), и Решение от 12 април 2005 г. по дело Simutenkov (С-265/03, Recueil, стр. I-2579).

19 — Вж. Решение по дело Meca-Medina и Majcen, посочено в бележка под линия 16, а освен това и Решение на Първоинстанционния съд от 26 януари 2005 г. по дело Piau/Комисия (Т-193/02, Recueil, стр. II-209, потвърдено с Решение на Съда от 23 февруари 2006 г. по дело Piau/Комисия, С-171/05 Р, Recueil, стр. I-37). Някои от генералните адвокати в Съда още преди това се бяха посветили на тази проблематика, вж. по-специално заключението на генералния адвокат Lenz от 20 септември 1995 г. по дело Bosman (точки 253—286), заключението на генералния адвокат Cosmas от 18 март 1999 г. по дело Delière (точки 103—114) и заключението на генералния адвокат Alber от 22 юни 1999 г. по дело Lehtonen и Castors Braine (точки 101—114), делата са посочени в бележка под линия 18.

фокус двойствената роля на ЕЛРА като организация, която участва при издаване на разрешения от държавата за мотоциклетни състезания, а същевременно сама организира такива състезания.

по-нататък). Що се отнася най-сетне до прилагането на член 86 ЕО, трябва да се провери и дали държавата е предоставила на посоченото сдружение специални или изключителни права (вж. раздел 3 по-нататък).

Б — *Приложимост на членове 82 ЕО и 86 ЕО (първи преюдициален въпрос)*

29. С първия си въпрос преpraщaщата юрисдикция иска по същество да се установи дали дейността на сдружение с нестопанска цел попада в приложното поле на членове 82 ЕО и 86 ЕО, ако това сдружение не само има изключително право на участие при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания, но и самò организира такива състезания и сключва в тази връзка договори за спонсорство, реклама и застраховка.

30. Общностното право на конкуренцията се отнася до дейността на предприятията²⁰. Затова основна предпоставка за прилагането на членове 82 ЕО и 86 ЕО е въпросното сдружение да е предприятие по смисъла на разпоредбите на Договора за ЕО в областта на конкуренцията (вж. раздел 1 по-нататък). Прилагането на член 82 ЕО освен това предполага посоченото сдружение да има господстващо положение на пазара и да е налице възможност да се засегне търговията между държавите-членки (вж. раздел 2

1. Понятието за предприятие по смисъла на общностното право на конкуренцията

31. Понятието за предприятие в рамките на общностното право на конкуренцията следва да бъде разбирано във функционален аспект и обхваща всяко образувание, което извършва икономическа дейност, независимо от правния му статут и начин на финансиране²¹. Образувание, което не извършва икономическа дейност, не е предприятие по смисъла на правото на конкуренцията²².

32. Икономическата дейност (дейността „като предприятие“) се изразява в предлагането на стоки или услуги на определен пазар²³. Макар и окончателната преценка за дейността на ЕЛРА да е от

20 — Решение от 11 декември 2007 г. по дело ETI и др. (C-280/06, Сборник, стр. I-10893, точка 38).

21 — Вж. например Решение от 23 април 1991 г. по дело Höfner и Elser (C-41/90, Recueil, стр. I-1979, точка 21), Решение от 16 март 2004 г. по дело AOK Bundesverband и др. (C-264/01, C-306/01, C-354/01 и C-355/01, Recueil, стр. I-2493, точка 46), Решение от 10 януари 2006 г. по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др. (C-222/04, Recueil, стр. I-289, точка 107), Решение от 23 март 2006 г. по дело Enirisorse (C-237/04, Recueil, стр. I-2843, точка 28) и Решение по дело ETI и др. (посочено в бележка под линия 20, точка 38).

22 — Решение от 19 февруари 2002 г. по дело Wouters и др. (C-309/99, Recueil, стр. I-1577, точка 112).

23 — Решение от 18 юни 1998 г. по дело Комисия/Италия (C-35/96, Recueil, стр. I-3851, точка 36), Решение от 12 декември 2000 г. по дело Pavlov и др. (C-180/98 до C-184/98, Recueil, стр. I-6451, точка 75), Решение от 25 октомври 2001 г. по дело Ambulanz Glöckner (C-475/99, Recueil, стр. I-8089, точка 19), Решение по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др. (посочено в бележка под линия 21, точка 108) и Решение по дело Enirisorse (посочено в бележка под линия 21, точка 29).

компетентността на препращащата юрисдикция, в рамките на преюдициалното производство Съдът може да ѝ предостави всички съществени указания, които биха я улеснили при вземането на решение²⁴.

33. Сдружение като ELPA предоставя услуги в два аспекта: от една страна, ELPA *организира* мотоциклетни състезания в Гърция с помощта на учредения от него специално за целта комитет ETNEAM²⁵. От друга страна, по данни на препращащата юрисдикция ELPA *реализира* тези мотоциклетни състезания *на пазара* чрез сключване или посредничество за сключването на договори за спонсорство, реклама и застраховка.

34. За двете дейности — организацията и пазарната реализация на мотоциклетни състезания, съществува един пазар, при това независимо дали ELPA предоставя съответните услуги като монополист, или такива услуги предлагат и други образувания, например МОТОЕ. Така във връзка с *организацията* на мотоциклетните състезания услугите на ELPA се търсят и заплащат от участващите мотоциклетисти или техните клубове. Що се отнася до *пазарната реализация* на мотоциклетните състезания, услугите на ELPA се използват от съответните спонсори, рекламни партньори и застрахователи. Освен това в хода на съдебното заседание бе посочено, че пазарната реализация на мотоциклетните състезания може да се извършва и чрез продажбата на входни билети за достъп до мястото на

състезанието, а евентуално и чрез продажбата на телевизионни права.

35. Наистина гръцкото правителство оспорва твърдението, че ELPA все още сам *организира* мотоциклетни състезания. За това обаче е достатъчно да се отбележи, че що се отнася до фактическия и правен контекст, в който се вписва преюдициалното запитване, Съдът трябва да се основава на установеното от препращащата юрисдикция²⁶. В решението за препращане изрично се приема за установено, че ELPA сам организира мотоциклетни състезания. Както впрочем бе установено в хода на съдебното заседание, ELPA явно подпомага определени клубове по мотоциклетизъм при организацията на техните състезания и понякога е техен съорганизатор. Освен ако в това отношение препращащата юрисдикция не установи друго, посоченото обстоятелство показва, че ELPA все още извършва дейност в областта на организацията на мотоциклетни състезания. Освен това в производството пред Съда не се оспорва, че ELPA осъществява дейност в областта на *пазарната реализация* на мотоциклетни състезания.

36. Всичко това е показателно за икономическия характер на дейността на сдружение като ELPA, а следователно и за качеството му на предприятие.

37. Както ще покаже по-нататък, обстоятелствата, че предоставяните от ELPA услуги имат връзка със спорта, че ELPA е

24 — В същия смисъл вж. Решение по дело Enirisorse (посочено в бележка под линия 21, точка 30).

25 — Тъй като ELPA е учредил ETNEAM специално за тази цел, дейността на ETNEAM следва да се причисли към дейността на ELPA (вж. Решение по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др., посочено в бележка под линия 21, точка 110 и сл.).

26 — Решение от 29 април 2004 г. по дело Orfanopoulos и Oliveri (C-482/01 и C-493/01, Recueil, стр. I-5257, точка 42), Решение от 30 юни 2005 г. по дело Tod's и Tod's France (C-28/04, Recueil, стр. I-5781, точка 14) и Решение от 12 януари 2006 г. по дело Turn- und Sportunion Waldburg (C-246/04, Recueil, стр. I-589, точка 21).

сдружение с нестопанска цел и дейността му не е насочена към получаване на печалба, както и че ELPA участва във вземането на административни решения за разрешаване на мотоциклетни състезания, не са пречка ELPA да се разглежда като предприятие.

— Услуги, свързани със спорта

38. обстоятелството, че посочените услуги имат връзка със спорта, не е пречка за квалифицирането им като икономическа дейност, нито за произтичащото от тази квалификация прилагане на разпоредбите на Договора за ЕО в областта на конкуренцията²⁷, защото освен значимата си социална роля²⁸ спортът днес има и икономическо измерение, което не трябва да се пренебрегва. Поради това в контекста на прилагането на правилата на конкуренцията следва във всеки отделен случай да се проверява дали съответната свързана със спорта дейност има икономически характер или не²⁹.

39. В този смисъл организаторът на спортна проява може да извършва икономическа дейност, независимо дали участващите в състезанието спортисти от своя страна упражняват съответния спорт като професионалисти или само като аматьори, с други думи като икономическа дейност

27 — Вж. също точки 24—27 от настоящото заключение.

28 — Решение по дело Bosman (точка 106), Решение по дело Deliège (точка 41) и Решение по дело Lehtonen и Castors Braine (точка 32), посочени в бележка под линия 18; вж. също Бялата книга за спорта, посочена в бележка под линия 13, чийто раздел 2 е посветен на обществената роля на спорта.

29 — От значение се явява анализът на всяка отделна дейност, както сочи и Решение по дело Mesa-Medina и Majsep (посочено в бележка под линия 16, точки 28—31).

или не. За разлика от твърдението на гръцкото правителство в случая всъщност не е от значение дейността на участващите в мотоциклетните състезания спортисти. Решаващо значение при преценката дали сдружение като ELPA е предприятие има единствено осъществяваната от самото него дейност.

40. Ако за спортните прояви се изисква заплащането на определена сума от участниците или поне от зрителите, организирането им се явява икономическа дейност. Ако във връзка със спортната проява се сключват договори за спонсорство, реклама и застраховка, тази пазарна реализация на съответната проява също е икономическа дейност. В това отношение положението на организатора на спортната проява не може да се разглежда като различно от това на производителите или търговците на спортно облекло и оборудване; той също осъществява икономическа дейност, независимо дали съответните спортисти са професионалисти или аматьори.

— Липса на стопанска цел

41. обстоятелството, че образувание като ELPA има статут на сдружение с нестопанска цел, т.е. дейността му не е насочена към реализиране на печалба, също не е пречка да се приеме, че е налице икономическа дейност и следователно, че то е предприятие. Такива образувания също могат да предлагат своите услуги на пазара, като се конкурират с други икономически оператори³⁰, независимо дали останалите икономически оператори

30 — Решение от 16 ноември 1995 г. по дело FFSA и др. (C-244/94, Recueil, стр. I-4013, точки 17 и 18), Решение от 21 септември 1999 г. по дело Albany (C-67/96, Recueil, стр. I-5751, точки 84—87) и Решение по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др. (посочено в бележка под линия 21, точка 123).

извършват дейност с стопанска или с търговска цел.

42. Това личи особено ясно в настоящия случай, в който две гръцки сдружения с стопанска цел — ELPA и МОТОЕ, са си поставили за цел да организират мотоциклетни състезания и да ги реализират на пазара. Успехът на такива образувания в дългосрочен план зависи от способността им да наложат предлаганите от тях услуги спрямо услугите на конкурентите им и да осигурят финансиране за дейността си.

43. Вярно е, че едно образувание не може да бъде квалифицирано като предприятие, когато извършва *чисто социална или общественополезна дейност*, която не се упражнява на даден пазар в конкуренция с други икономически оператори³¹, защото дейност, която предвид своя характер, приложими спрямо нея разпоредби и предмет не представлява икономическа дейност, не е подчинена на правилата на Договора за ЕО в областта на конкуренцията³².

44. Ако обаче започне да *реализира на пазара* своите услуги³³, съответното образувание напуска сферата на чисто социалната, съответно общественополезна дейност; само по себе си обстоятелството, че то продължава да преследва и цел от обществен интерес (в случая с ELPA — подпомагане на спорта) и освен това осъществява дейност без стопанска цел, вече не е достатъчно, за да не се

разглежда като предприятие по смисъла на правото на конкуренцията³⁴.

45. Гръцкото правителство възразява, че приходите на ELPA са достатъчни само за покриване на разходите му. Това обаче не оборва извода за наличието на икономическа дейност, тъй като дали дадено образувание е предприятие не зависи нито от големината му, нито от размера на печалбата му³⁵.

46. Като цяло сдружение като ELPA, което *реализира на пазара* своите услуги в областта на мотоциклетния спорт, следва да бъде разглеждано като предприятие независимо от липсата на стопанска цел.

47. Само мимоходом ще обърна внимание, че сдружение като ELPA по никакъв начин не наподобява регламентирани в закона социалноосигурителни институти, за които Съдът по няколко дела прие, че не притежават качеството на предприятие³⁶. Тяхната дейност се характеризира не само със социална насоченост и липса на стопанска цел, но и с наличието на дър-

31 — Решение по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др. (посочено в бележка под линия 21, точки 120 и 121).

32 — Решение по дело Wouters и др. (посочено в бележка под линия 22, точка 57).

33 — Относно понятието „пазарна реализация“ вж. точки 33 и 34 от настоящото заключение.

34 — Относно социалната цел вж. Решение по дело Pavlov и др. (посочено в бележка под линия 23, точка 118), Решение от 22 януари 2002 г. по дело Cital (C-218/00, Recueil, стр. I-691, точка 37) и Решение по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др. (посочено в бележка под линия 21, точка 124); в аналогичен смисъл вж. и Решение по дело Enirisorse (посочено в бележка под линия 21, точка 34); относно липсата на стопанска цел вж. Решение от 29 октомври 1980 г. по дело Van Landewuyck и др./Комисия (209/78—215/78 и 218/78, Recueil, стр. 3125, точка 88), Решение по дело FFSA и др. (посочено в бележка под линия 30, точка 21), Решение по дело Albany (посочено в бележка под линия 30, точка 85), Решение по дело Pavlov и др. (посочено в бележка под линия 23, точка 117), Решение по дело Cassa di Risparmio di Firenze и др. (посочено в бележка под линия 21, точка 123) и Решение от 29 ноември 2007 г. по дело Комисия/Италия (C-119/06, Сборник, стр. I-168, точка 37).

35 — Заключение на генералния адвокат Lenz по дело Bosman (посочено в бележка под линия 18, точка 255).

36 — Решение от 17 февруари 1993 г. по дело Poucet и Pistre (C-159/91 и C-160/91, Recueil, стр. I-637), Решение по дело Cital (посочено в бележка под линия 34), и Решение по дело AOK Bundesverband и др. (посочено в бележка под линия 21).

жавно регулиране, от което произтичат определени задължения за солидарност, без съответното образование да притежава съществено влияние при определянето на обхвата на услугите, които следва да извършва, и на размера на събираните от него вноски³⁷. Според информацията, с която разполага Съдът, ЕЛРА не подлежи на подобно държавно регулиране; материалите по делото също не съдържат данни за наличието на държавни ограничения върху свободата на преценка на ЕЛРА да определя своите услуги и евентуално дължимите за тях възнаграждения.

— Участие във вземането на административни решения за разрешаване на мотоциклетни състезания

48. В крайна сметка фактът, че наред с организирането на мотоциклетни състезания и пазарната им реализация, които вече разгледах, съгласно член 49 от Закона за движението по пътищата ЕЛРА участва и във вземането на административни решения за разрешаване на такива състезания, също не оборва извода за наличието на икономическа дейност.

49. Наистина упражняването на властнически правомощия не попада в приложното поле на разпоредбите на Договора за ЕО в областта на конкуренцията и образуванията, които упражняват властнически правомощия, не са предприятия по смисъла на правото в областта на конкуренцията³⁸. Въпреки това обаче

квалифицирането на дадена дейност като упражняване на властнически правомощия или като икономическа дейност трябва да се прави отделно за всяка дейност, извършвана от дадено образование³⁹. Следователно съответното образование може да упражнява отчасти властнически правомощия и отчасти икономическа дейност.

50. Именно такъв е случаят при сдружение като ЕЛРА, което участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания, а същевременно самò организира такива състезания и ги реализира на пазара. Дори и участието на ЕЛРА във вземането на административни решения за разрешаване на мотоциклетни състезания да бъде квалифицирано като упражняване на властнически правомощия, това по никакъв начин не променя качеството на предприятие на това сдружение в останалата му дейност, т.е. доколкото то самò организира мотоциклетни състезания и ги реализира на пазара.

— Междинно заключение

51. С оглед на всичко изложено дотук сдружение като ЕЛРА следва да се разглежда като предприятие по смисъла на разпоредбите на Договора за ЕО в областта на конкуренцията.

37 — Решение по дело Poucet и Pistre (посочено в бележка под линия 36, точки 18 и 19), Решение по дело Cital (посочено в бележка под линия 34, точка 45) и Решение по дело АОК Bundesverband и др. (посочено в бележка под линия 21 и по-специално точки 47 и 49).

38 — Решение от 19 януари 1994 г. по дело SAT Fluggesellschaft (C-364/92, Recueil, стр. I-43, точки 30 и 31), Решение от 18 март 1997 г. по дело Diego Cali & Figli (C-343/95, Recueil, стр. I-1547, точки 22 и 23), и Решение по дело Wouters и др. (посочено в бележка под линия 22, точка 57).

39 — В този смисъл вж. Решение от 16 юни 1987 г. по дело Комисия/Италия (118/85, Recueil, стр. 2599, точка 7), Решение по дело Diego Cali & Figli (посочено в бележка под линия 38, точки 16 и 18) и Решение от 24 октомври 2002 г. по дело Aéroports de Paris/Комисия (C-82/01 P, Recueil, стр. I-9297, точки 74 и 75, второ изречение), освен това вж. моето заключение от 28 октомври 2004 г. по дело Viacom Outdoor (C-134/03, Recueil, стр. I-1167, точка 72).

2. Господстващо положение и засягане на търговията между държавите-членки по смисъла на член 82 ЕО

52. Прилагането на член 82 ЕО по отношение на сдружение като ЕЛРА предполага освен качеството на предприятие, което обсъдих по-горе, това сдружение да има и господстващо положение на пазара и да е налице възможност да се засегне търговията между държавите-членки.

53. Макар че е извън компетентността на Съда да оценява фактическа обстановка по главния спор, все пак с оглед на особеностите на тази фактическа обстановка той може да даде на препращащата юрисдикция всички полезни указания, които биха я улеснили при решаването на главния спор. В това отношение следва да се подчертае следното:

а) Определяне на съответните пазари, съществена част от общия пазар

54. Проверката за наличието на господстващо положение на пазара на първо място изисква да се определят границите на съответните пазари.

55. Що се отнася до съответните продуктови пазари, следва да се припомни, че ЕЛРА предоставя услуги в областта на мотоциклетния спорт в два аспекта: от една страна, с помощта на ЕТНЕАМ ЕЛРА

организира мотоциклетни състезания в Гърция. От друга страна, по данни на препращащата юрисдикция ЕЛРА *реализира* тези мотоциклетни състезания *на пазара* чрез сключване на договори за спонсорство, реклама и застраховка. Между двата вида услуги не съществува задължителна връзка и те не са взаимозаменяеми. Поради това организирането и пазарната реализация на спортни състезания следва да се разглеждат като два отделни съответни продуктови пазара.

56. Препращащата юрисдикция обаче трябва да проучи дали съответните пазари се ограничават само до организирането, съответно до пазарната реализация на *мотоциклетни състезания*, или обхващат и други състезания по моторни спортове или евентуално и всякакви спортни състезания.

57. Следва да се отбележи, че в географски аспект ЕЛРА предоставя разглежданите услуги в рамките на Гърция. Територията на тази държава-членка представлява съответния географски пазар и освен това може да се счита и за съществена част от общия пазар⁴⁰.

40 — Решение на Съда от 18 юни 1991 г. по дело ERT (C-260/89, Recueil, стр. I-2925, точка 31); в същия смисъл вж. Решение от 25 юни 1998 г. по дело Dusseldorp и др. (C-203/96, Recueil, стр. I-4075, точка 60) и Решение от 22 май 2003 г. по дело Connect Austria (C-462/99, Recueil, стр. I-5197, точка 79), както и Решение на Първоинстанционния съд от 7 октомври 1999 г. по дело Irish Sugar/Комисия (T-228/97, Recueil, стр. II-2969, точка 99). Дори и части от територии на държави-членки могат да представляват съществена част от общия пазар; вж. Решение по дело Ambulanz Glöckner (посочено в бележка под линия 23, точка 38).

б) Господстващо положение на пазара

58. Господстващо положение е налице, когато икономическата мощ на предприятието му позволява да пречатства поддържането на ефективна конкуренция на съответния пазар, като му дава възможност в значителна степен да действа независимо спрямо своите конкуренти, своите клиенти, а в крайна сметка — и спрямо потребителите⁴¹.

59. Ако се окаже, че ЕЛРА [съ]организира всички или поне повечето от мотоциклетните състезания в Гърция — което преразглежда юрисдикцията следва да установи — би могло да се приеме, че ЕЛРА има господстващо положение. Същото важи за пазарната реализация на такива мотоциклетни състезания.

60. Всичко това обаче предполага съответният продуктов пазар да се ограничава само до *мотоциклетните състезания*, без да обхваща организацията, съответно пазарната реализация на други спортни състезания⁴². Колкото повече различни спортни състезания обхващат съответните продуктов пазари, толкова по-малко вероятно е на тях ЕЛРА да има господстващо положение.

41 — Решение от 14 февруари 1978 г. по дело United Brands/Комисия (27/76, Recueil, стр. 207, точка 65), Решение от 13 февруари 1979 г. по дело Hoffmann-La Roche/Комисия (85/76, Recueil, стр. 461, точка 38), Решение от 9 ноември 1983 г. по дело Michelin/Комисия (322/81, Recueil, стр. 3461, точка 30) и Решение от 16 март 2000 г. по дело Compagnie maritime belge transports и др./Комисия (C-395/96 Р и C-396/96 Р, Recueil, стр. I-1365, точка 34).

42 — Вж. точка 56 от настоящото заключение.

61. За целите на по-нататъшния анализ ще приема, че ЕЛРА има господстващо положение и на двата съответни пазара.

в) Засягане на търговията между държавите-членки

62. Член 82 ЕО забранява злоупотребата с господстващо положение само „доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите-членки“. Тази т.нар. „*клауза за междудържавност*“ служи за разграничаване на приложните полета на националното и общностното право в областта на конкуренцията⁴³.

63. За засягане на търговията между държавите-членки може да се говори само ако въз основа на всички обективни правни и фактически обстоятелства е възможно с достатъчна степен на вероятност да се предвиди, че въпросното поведение може да упражни пряко или непряко, действително или потенциално въздействие върху модела на търговията между държавите-членки, и то по начин, който поражда опасения, че се възпрепят-

43 — Решение от 13 юли 1966 г. по дело Consten и Grundig/Комисия (56/64 и 58/64, Recueil, стр. 429), Решение от 6 март 1974 г. по дело Istituto Chemioterapico Italiano и Commercial Solvents/Комисия (6/73 и 7/73, Recueil, стр. 223, точка 31) и Решение по дело Ambulanz Glöckner (посочено в бележка под линия 23, точка 47).

ства осъществяването на единния пазар между държавите-членки⁴⁴.

64. В този случай е достатъчно поведението на предприятието с господстващо положение *да може* да засегне търговията между държавите-членки⁴⁵, като чисто хипотетичните или теоретични въздействия обаче не са достатъчни, за да бъде обоснована приложимостта на член 82 ЕО⁴⁶.

65. Препращащата юрисдикция следва да направи необходимите в това отношение констатации при съблюдаване на указанията на Съда⁴⁷, като вземе предвид по-специално три обстоятелства.

66. На първо място, както посочва Комисията, трябва да бъде отбелязана интернационализацията на спорта като икономически отрасъл. Поради това не е поначало изключено чуждестранни предприятия да имат интерес да навлязат на гръцкия пазар, за да организират там мотоциклетни състезания и да ги реализират на този пазар.

44 — Решение по дело *Ambulanz Glöckner* (посочено в бележка под линия 23, точка 48), както и относно член 81 ЕО — Решение от 11 декември 1980 г. по дело *L'Oréal* (31/80, Recueil, стр. 3775, точка 18), Решение от 13 юли 2006 г. по дело *Manfredi* (C-295/04, Recueil, стр. I-6619, точка 42), Решение от 23 ноември 2006 г. по дело *Asnef-Equifax* (C-238/05, Recueil, стр. I-11125, точка 34) и Решение от 25 януари 2007 г. по дело *Dalmine/Комисия* (C-407/04 P, Сборник, стр. I-835, точка 90).

45 — Решение по дело *Michelin/Комисия* (посочено в бележка под линия 41, точка 104), Решение по дело *Höfner и Elser* (посочено в бележка под линия 21, точка 32) и Решение от 11 декември 1997 г. по дело *Job Centre* (C-55/96, Recueil, стр. I-7119, точка 36).

46 — Вж. точка 43 от Известие на Комисията „Насоки относно понятието за засягане на търговията, което се съдържа в членове 81 и 82 от Договора“ (ОВ С 101, 2004 г., стр. 81; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 149, наричано по-нататък „Насоките на Комисията“).

47 — Вж. например Решение по дело *Manfredi* и др. (точки 47 и 48) и Решение по дело *Asnef-Equifax* (точки 39 и 40), посочени в бележка под линия 44.

67. На второ място, трябва да се вземе предвид, че въз основа на правото си да участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания (член 49 от Закона за движение по пътищата), сдружение като ЕЛРА разполага с възможността ефикасно да осуети навлизането на други оператори на гръцкия пазар. Фактът, че на МОТОЕ като местен конкурент не е било издадено разрешение да организира планираните си за 2000 г. мотоциклетни състезания поради липса на положително становище от ЕЛРА, може да има възпиращо въздействие и за чуждестранните оператори.

68. На трето място, в своите вътрешни правила ЕЛРА предвижда, че търговската реклама при мотоциклетни състезания може да се извършва само при положително становище от негова страна, съответно от страна на овластените от него комитет ЕТНЕАМ⁴⁸. Това затрудняване на пазарната реализация на мотоциклетните състезания също може да има възпиращо въздействие за намеренията на чуждестранните оператори да навлязат на гръцкия пазар. Освен това по този начин може чуждестранните спонсори, рекламодатели и застрахователи да се откажат от участие на пазара на гръцкия мотоциклетен спорт.

69. Като цяло при тези условия не е изключено евентуална злоупотреба на ЕЛРА във връзка с разрешаването на мотоциклетните състезания на други оператори или във връзка с пазарната им реализация да може да доведе до засягане на търговията между държавите-членки.

48 — Точка 10.7 от Националния правилник за мотоциклетните спортове (ЕАКМ) (вж. точка 10 от настоящото заключение).

70. Гръцкото правителство възразява, че предвид ограничения брой на организациите в Гърция мотоциклетни състезания с международно участие възможните въздействия на поведението на ЕЛРА, което евентуално нарушава конкуренцията, щели да бъдат съвсем незначителни по отношение на търговията между държавите-членки.

71. Вярно е, че за прилагането на член 82 ЕО, както и на член 81 ЕО, е необходимо да е налице *значително* засягане на търговията между държавите-членки; с други думи, засягането не трябва да е *само незначително*⁴⁹. Все пак преценката дали засягането е значително или незначително зависи не само от количествени, но и от качествени фактори; тя не може да се свежда само до един-единствен аспект като например мащабите на пазара, а напротив, меродавни са множество фактори, всеки от които, разгледан отделно, може и да не е определящ⁵⁰.

72. В *количествен аспект* не е достатъчно да се разглежда само общият обем на съответния продуктово-географски пазар. Този общ обем може наистина да има известно значение за въпроса дали е засегната съществена част от общия

пазар⁵¹. При преценката дали евентуалното засягане на търговията между държавите-членки е значително все пак трябва допълнително да бъде взет предвид и обемът на *засегнатите* от твърдяната злоупотреба продукти и услуги, като след това този обем трябва да бъде съотнесен към общия обем на съответния продуктово-географски пазар⁵².

73. Ако в Гърция се организират сравнително малко на брой международни мотоциклетни състезания — както изтъква гръцкото правителство, то възпрепятстването на организацията или пазарната реализация на едно или няколко допълнителни мотоциклетни състезания в съотношение към общия обем на този пазар може вече да даде значително отражение. По този начин в крайна сметка може да бъде затруднено развитието на един по-голям пазар с по-голям потенциал за реализиране на приходи.

74. В *качествен аспект* преценката на значителността зависи не на последно място и от поведението на предприятието с господстващо положение⁵³. В

49 — Решение от 21 януари 1999 г. по дело Bagnasco и др. (С-215/96 и С-216/96, Recueil, стр. I-135, точка 60), Решение по дело Ambulanz Glöckner (посочено в бележка под линия 23, точка 48), както и относно член 81 ЕО — Решение от 25 ноември 1971 г. по дело Béguelin (22/71, Recueil, стр. 949, точка 16), Решение от 28 април 1998 г. по дело Javico (С-306/96, Recueil, стр. I-1983, точка 16), Решение по дело Manfredi и др. (посочено в бележка под линия 43, точка 42), Решение по дело Asnef-Equifax (посочено в бележка под линия 44, точка 34) и Решение по дело Dalmine/Комисия (посочено в бележка под линия 44, точка 90).

50 — Решение по дело Bagnasco и др. (посочено в бележка под линия 49, точка 47), Решение по дело Manfredi и др. (посочено в бележка под линия 44, точка 43) и Решение по дело Asnef-Equifax (посочено в бележка под линия 44, точка 35).

51 — Решение от 16 декември 1975 г. по дело Suiker Unie и др./Комисия (40/73—48/73, 50/73, 54/73—56/73, 111/73, 113/73 и 114/73, Recueil, стр. 1663, точка 371), Решение от 10 декември 1991 г. по дело Merci convenzionali porto di Genova (С-179/90, Recueil, стр. I-5889, точка 15, второ изречение) и Решение от 12 февруари 1998 г. по дело Raso и др. (С-163/96, Recueil, стр. I-533, точка 26, второ изречение). Сам по себе си общият обем на пазара обаче изобщо не е определящ при преценката дали става дума за съществена част от общия пазар. Както посочих по-горе, в настоящия случай въз основа на географския обхват на съответните пазари, които съответстват на територията на една държава-членка, може да се заключи, че става дума за съществена част от общия пазар (вж. точка 57 от настоящото заключение и цитираната там съдебна практика).

52 — В този смисъл вж. Решение по дело Javico (посочено в бележка под линия 49, точка 26). Вж. и Насоките на Комисията, в точка 52 от които — във връзка с член 81 ЕО — като определящи фактори са посочени пазарният дял и годишният оборот на съответните предприятия по отношение на засегнатите с дадено споразумение пазари и/или продукти.

53 — Вж. и Насоките на Комисията, точка 45.

приложното поле на член 82 ЕО попадат всички практики, които биха могли да застрашат свободната търговия между държавите-членки по начин, който би могъл да навреди на осъществяването на целите за единния пазар между държавите-членки, по-конкретно чрез ограничаване на достъпа до националните пазари или чрез изменяне на структурата на конкуренцията в общия пазар⁵⁴.

75. Евентуална злоупотреба от страна на ЕЛРА с правото на участие при издаването на административни разрешения във връзка с организацията и пазарната реализация на мотоциклетни състезания може да доведе до ограничаване на достъпа до пазарите и по този начин да осуети постигането на целта за изграждане на вътрешния пазар. Извън това, както Комисията основателно подчертава, самото наличие на господстващо положение на пазара, което обхваща цялата територия на държава-членка, може да затвърди ограничения достъп до пазарите на национално равнище, като възпрепятства икономическата интеграция, цел на Договора за ЕО⁵⁵.

76. Ето защо както количествени, така и качествени аспекти обуславят значител-

ността на засягането на търговията между държавите-членки.

3. Специални или изключителни права (член 86, параграф 1 ЕО)

77. Предвид обстоятелството, че образувание като ЕЛРА безспорно не е публично предприятие, а частноправно сдружение, член 86, параграф 1 ЕО се прилага само ако гръцката държава е предоставила на това сдружение специални или изключителни права.

78. Характерното за такива специални или изключителни права е, че те създават особена връзка между съответния държавен орган и облагодетелстваното предприятие⁵⁶ и поставят последното в привилегировано положение спрямо неговите конкуренти.

79. С правната уредба по член 49 от Закона за движение по пътищата, която въвежда изискване за положително становище, гръцката държава предоставя на ЕЛРА като официален представител в Гърция на Международната федерация по мотоциклетизъм (ФИМ) правото да участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания и по този начин му позволява да участва при упражняването на властнически правомощия. По този начин ЕЛРА е предпочетено пред други възможни организатори на мотоциклетни състезания

54 — Решение от 31 май 1979 г. по дело Hugin Kassaregister и Hugin Cash Registers/Комисия (22/78, Recueil, стр. 1869, точка 17), Решение по дело Ambulanz Glöckner (посочено в бележка под линия 23, точки 47 и 49), Решение по дело Manfredi и др. (посочено в бележка под линия 44, точка 41), Решение по дело Asnef-Equifax (посочено в бележка под линия 44, точка 33) и Решение по дело Dalmine/Комисия (посочено в бележка под линия 44, точки 89 и 91); в същия смисъл вж. Решение от 4 май 1988 г. по дело Bodson (30/87, Recueil, стр. 2479, точка 24) и Решение от 5 октомври 1988 г. по дело Alsattel (247/86, Recueil, стр. 5987, точка 11).

55 — В същия смисъл, но по отношение на картели, които обхващат цялата територия на дадена държава-членка, вж. Решение от 17 октомври 1972 г. по дело Vereeniging van Cementhandelaren/Комисия (8/72, Recueil, стр. 977, точка 29), Решение по дело Manfredi и др. (посочено в бележка под линия 44, точка 45) и Решение по дело Asnef-Equifax (посочено в бележка под линия 44, точка 37); в аналогичен смисъл вж. и Решение от 5 декември 2006 г. по дело Cipolla (C-94/04, Recueil, стр. I-11421, точка 45).

56 — Решение от 19 март 1991 г. по дело Франция/Комисия, известно като „крайни далекостойбищелни устройства“ (C-202/88, Recueil, стр. I-1223, точка 24).

в Гърция. Следователно сдружението се ползва със *специално право*. Тъй като съгласно член 49 от Закона за движение по пътищата само на ЕЛРА е предоставено това право да участва при издаването на разрешения, може същевременно да се говори и за *изключително право*⁵⁷.

80. Следователно дейността на ЕЛРА попада не само в приложното поле на член 82 ЕО, но и в това на член 86, параграф 1 ЕО.

4. Междинно заключение

81. В обобщение следва да се установи следното:

Сдружение с нестопанска цел, което не само има изключителното право да участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания, но и самò организира такива състезания и в тази връзка сключва договори за спонсорство, реклама и застраховка, се явява предприятие по смисъла на членове 82 ЕО и 86 ЕО.

Националната юрисдикция е компетентна при спазване на съдебната практика относно член 82 ЕО да провери дали това сдружение има господстващо положение на пазара и дали злоупотребата с това положение може да засегне значително търговията между държавите-членки.

⁵⁷ — По-нататък за улеснение ще използвам само понятието „*изключително право*“.

В — *Съвместимост на двойствената роля на ЕЛРА с член 86, параграф 1 ЕО във връзка с член 82 ЕО (втори преюдициален въпрос)*

82. Ако отговорът на първия преюдициален въпрос е, както предлагам, утвърдителен, трябва да бъде обсъден и вторият преюдициален въпрос. С него препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали членове 82 ЕО и 86 ЕО не допускат правна уредба като тази по член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата, съгласно която на сдружение с нестопанска цел, което самò организира мотоциклетни състезания и ги реализира на пазара, същевременно се предоставя изключителното право на участие при издаването на административни разрешения за такива състезания, при което сдружението може да откаже да предостави положително становище, без в това отношение да подлежи на ограничения, задължения или контрол.

83. Така по същество споменатата вече двойствена роля на сдружение като ЕЛРА трябва да се оцени с оглед на критериите на общностното право, и по-специално на член 86, параграф 1 ЕО във връзка с член 82 ЕО.

1. Изискванията на член 86, параграф 1 ЕО във връзка с член 82 ЕО

84. Съгласно член 86, параграф 1 ЕО в случаите на предприятия, на които са предоставили специални или изключителни права, държавите-членки нямат

право нито да приемат, нито да запазят съществуването на каквото и да е акт, който противоречи на разпоредбите на правото на конкуренцията.

85. Понятието „акт“ в този случай следва да се тълкува разширително. То се отнася и до правни норми като член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата⁵⁸.

86. С предвидената в него правна уредба, която въвежда изискване за положително становище, гръцката държава предоставя на ЕЛРА като официален представител в Гърция на Международната федерация по мотоциклетизъм (ФИМ) изключителното право да участва при издаването на разрешения за мотоциклетни състезания.

87. Подобна правна уредба представлява нарушение на член 86, параграф 1 ЕО във връзка с член 82 ЕО, когато разглежданото предприятие при самото упражняване на предоставеното му изключително право злоупотребява с господстващото си положение или когато това право може да създаде положение, при което това предприятие да бъде принудено да извършва подобна злоупотреба⁵⁹. Без значение е

дали действително се стига до такава злоупотреба⁶⁰.

88. Както ще покажа по-нататък, не всяко упражняване от страна на ЕЛРА на правото на участие при издаването на разрешения за мотоциклетни състезания води непременно до злоупотреба с господстващото му положение, особено когато надлежно се отчитат обективни съображения като интересите на спорта (вж. буква а) по-нататък). Въпреки това правна уредба като член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата вследствие на конкретната си формулировка създава предпоставки за злоупотреби (вж. буква б) по-нататък).

а) Не всяко упражняване на правото на участие при издаването на разрешения представлява злоупотреба *per se*

89. Определено не всеки случай на упражняване от страна на ЕЛРА на делегираното му право на участие при издаването на разрешения съгласно член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата може по принцип да бъде квалифициран като злоупотреба. Ако може да бъде обективно обосновано, поведението на предприятието с господстващо положение не представлява злоупотреба⁶¹. Действително в случай като настоящия сдружение като ЕЛРА може да

58 — В този смисъл вж. например Решение по дело Job Centre (посочено в бележка под линия 45, точка 29).

59 — Решение по дело Höfner и Elser (посочено в бележка под линия 21, точка 29), Решение по дело ERT (посочено в бележка под линия 40, точка 37), Решение по дело Mercè convenzionali porto di Genova (посочено в бележка под линия 51, точка 17), Решение от 5 октомври 1994 г. по дело Centre d'insemination de la Crespelle (C-323/93, Recueil, стр. I-5077, точка 18), Решение по дело Raso и др. (посочено в бележка под линия 51, точки 27 и 28), Решение по дело Albany (посочено в бележка под линия 30, точка 93), Решение по дело Pavlov и др. (посочено в бележка под линия 23, точка 127), Решение по дело Ambulanz Glöckner (посочено в бележка под линия 23, точка 39) и Решение от 31 януари 2008 г. по дело Centro Eurogra 7 (C-380/05, Сборник, стр. I-349, точка 60); в аналогичен смисъл вж. и Решение по дело Connect Austria (посочено в бележка под линия 40, точка 80).

60 — Решение по дело Job Centre (посочено в бележка под линия 45, точка 36) и Решение по дело Raso и др. (посочено в бележка под линия 51, точка 31).

61 — В този смисъл вж. Решение от 15 март 2007 г. по дело British Airways/Комисия (C-95/04 P, Сборник, стр. I-2331, точки 84 и 85); в същия смисъл относно член 81 ЕО вж. Решение по дело Wouters и др. (посочено в бележка под линия 22, точка 97).

има обективни причини да откаже да даде положително становище за разрешаването на мотоциклетно състезание.

90. Наличието на такава обективна причина е особено очевидно, когато организаторът на планираното мотоциклетно състезание не е взел подходящи мерки за безопасност и затова не може да се гарантира сигурността на състезателите и зрителите.

91. Извън чисто техническите изисквания за безопасно обективните причини да бъде отказано положително становище може да са свързани и с особеностите на съответния спорт⁶². В случай като настоящия следва да бъдат споменати например следните аспекти.

92. От една страна, в интерес както на участващите спортисти, така и на публиката и обществеността е във всеки спорт да има и да се спазват определени, по възможност максимално унифицирани спортни правила, така че да се гарантира регламентирано и честно протичане на състезанията. Това се отнася не само до постоянно обсъжданите антидопингови правила, но и до най-обичайните спортни правила. Ако в зависимост от организатора се прилагат различни правила, това би затруднило участието на съответните спортисти в състезанията, както и сравняването на техните резултати, освен което би пострадал интересът към съответния спорт и репутацията му пред публиката.

93. Поради това не може поначало да бъде квалифициран като злоупотреба

всеки случай, когато образуване като ЕЛРА обвързва издаването на своето положително становище с оглед на разрешаването на мотоциклетно състезание със спазването на определени международно признати правила⁶³. Естествено, това не засяга проверката на съдържанието на всяка една от тези разпоредби съгласно критериите на общностното право, и по-специално на разпоредбите в областта на конкуренцията⁶⁴.

94. От друга страна, в интерес не само на участващите спортисти, а и на публиката и обществеността е различните състезания по определен спорт да се вместват в централизирано съставяна програма, така че например да бъде спазван определен график. Разумно би било например да се избегне съвпадане във времето на различни състезания, за да се даде възможност както на спортистите, така и на зрителите да вземат участие в колкото е възможно повече такива прояви.

95. Поради това не може поначало да бъде квалифициран като злоупотреба всеки случай, когато образуване като ЕЛРА обвързва положителното си становище с оглед на разрешаването на мотоциклетно състезание с условието това състезание да не съвпада по време с други, вече планирани и разрешени състезания⁶⁵. При това се подразбира, че при евентуалното определяне на гръцката национална годишна програма за мотоциклетните състезания ЕЛРА не може да дава предпочитание на състезанията, които самия той (съ)организира или реализира на пазара, пред състезанията на други, независими организатори.

62 — За отчитането на особеностите на спорта при прилагане на общностното право вж. двете декларации във връзка със спорта и Бялата книга за спорта (посочени съответно в бележки под линия 11—13).

63 — Вж. също точки 2—4 от писмото на ЕЛРА и ЕТНЕАМ до МОТОВЕ, цитирани в точка 17 от настоящото заключение.

64 — Решение по дело Меса-Medina и Мајсен (посочено в бележка под линия 16, точки 28 и 31, както и 42—55).

65 — Вж. също точка 4 от писмото на ЕЛРА и ЕТНЕАМ до МОТОВЕ, цитирано в точка 17 от настоящото заключение.

96. *Пирамидалната структура*⁶⁶, която се е оформила в повечето спортове⁶⁷, способна да се осигури спазването на специфичните изисквания на спорта, например на единни правила и единен график за състезанията. Образуване като ЕЛРА, което се явява официален представител в Гърция на Международната федерация по мотоциклетизъм (ФИМ), е част от тази пирамидална структура. В рамките на предоставеното му право да участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания ЕЛРА може по един легитимен начин да отстоява интересите на спорта и в случай на необходимост да откаже да даде положително становище. Отказът на положително становище обаче се превръща в злоупотреба, когато не може да бъде обективно обоснован с интересите на спорта, а произволно се използва за подпомагане на собствените икономически интереси и за възпрепятстване на други оператори, които желаят на своя отговорност да организират мотоциклетни състезания и преди всичко да ги реализират на пазара.

б) Правна уредба като тази в Гърция предпоставя възникването на злоупотреби

97. Независимо от фактическото наличие на злоупотреба *създаването* от страна на държавата на *опасност от злоупотреба* се явява достатъчно основание да се допусне наличието на нарушение на член 86, параграф 1 ЕО във връзка с член 82 ЕО⁶⁸. В настоящия случай по две причини може да се счита, че има непосредствена опасност

от злоупотреба с господстващото положение на ЕЛРА⁶⁹ във връзка с упражняване на правото му съгласно член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата да участва при издаването на разрешения.

98. На първо място, правната уредба като разглежданата в настоящия случай, с която се въвежда изискване за положително становище, води до конфликт на интереси⁷⁰: ЕЛРА, който сам организира мотоциклетни състезания и ги реализира на пазара, получава от гръцката държава право да участва при издаването на разрешения за мотоциклетни състезания на други, независими оператори. По този начин ЕЛРА не само разполага с правните средства и способности, които му позволяват ефикасно да възпрепятства навлизането на други, независими оператори на гръцкия пазар, но има и икономически интерес да ограничи достъпа на своите конкуренти до пазара в своя собствена полза.

99. На второ място, в рамките на въпросната правна уредба, с която се въвежда изискване за положително становище, ЕЛРА не подлежи на ограничения, задължения и контрол във връзка с даването или отказа на положително становище с оглед на разрешаването на мотоциклетни състезания. По този начин за ЕЛРА е особено лесно да откаже да даде положително становище за издаването на разрешение за мотоциклетни състезания на други, независими оператори. Както се вижда особено ясно в настоящия случай, дори самото бездействие на ЕЛРА през 2000 г. е било достатъчно да провали начинанието на друг оператор, в случая МОТОЕ.

66 — Вж. Бялата книга за спорта (посочена в бележка под линия 13, точка 4.1.).

67 — Пирамидалната структура не означава задължително структура с една-единствена федерация: в бокса например независимо една от друга съществуват множество международни федерации.

68 — Вж. точка 87 от настоящото заключение и цитираната в бележка под линия 59 съдебна практика.

69 — Относно господстващото положение на ЕЛРА вж. точки 59 и 61 от настоящото заключение.

70 — Вж. Решение по дело Raso и др. (посочено в бележка под линия 51, точка 28).

100. Система на ненарушена конкуренция като предвидената в Договора за ЕО⁷¹ обаче може да бъде гарантирана само ако се осигурят *равни възможности* на различните икономически оператори⁷². Несъвместимо с това е дадено предприятие като ЕЛРА, което самò организира мотоциклетни състезания и ги реализира на пазара, да получава правомощия от страна на държавата да преценява по свое усмотрение кои мотоциклетни състезания могат да се провеждат в Гърция и кои — не, защото по този начин му се предоставя безспорно конкурентно предимство както при организирането на мотоциклетни състезания, така и при пазарната им реализация⁷³.

101. Наистина общностното право изобщо не забранява националният законодател в определени случаи да предвиди компетентните административни органи да получават специализирана консултация преди предоставяне на разрешение за дадена дейност. Затова най-общо казано може да е разумно при вземане на решения в областта на спорта да бъдат привлечени засегнатите спортни сдружения. Така по най-добрия начин може да се отчитат специфичните особености на спорта като цяло и на съответния вид спорт в частност⁷⁴.

102. Поддържането на ненарушена конкуренция и гарантирането на прозрачност изискват обаче ясно разграничаване на

структурата, която участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания и евентуално осъществява надзор върху тези състезания, от една страна, от предприятията, които организират такива състезания и ги реализират на пазара, от друга⁷⁵. Този принцип на разграничаване е нарушен в случаи като настоящия, когато една и съща структура, а именно ЕЛРА, съответно упълномощеният от него ЕТНЕАМ, не само участва във вземането на административни решения за разрешаване на мотоциклетни състезания и е натоварен с надзора за безопасността им, но и сам извършва дейност по организирането и пазарната реализация на такива състезания в конкуренция с други, независими оператори.

103. Наред с това трябва да се гарантира, че издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания се отказва само въз основа на обективни, недискриминационни критерии. Получаването на административното разрешение за мотоциклетно състезание трябва да бъде възможно дори и без положително становище от оправомощена да участва във вземането на решения структура като ЕЛРА, ако тази структура произволно откаже да даде положително становище. Освен това на заявителя трябва да бъде предоставена ефективна правна защита срещу административния отказ⁷⁶, като

71 — Идеята за ненарушена конкуренция е изрично спомената в член 3, параграф 1, буква ж) от Договора за ЕО, тя обаче е и в основата на разпоредбите в областта на конкуренцията на членове 81—89 от Договора за ЕО.

72 — Решение по дело Франция/Комисия („крайни далекосъобщителни устройства“, посочено в бележка под линия 56, точка 51) и Решение от 13 декември 1991 г. по дело GB-Inno-BM (C-18/88, Recueil, стр. I-5941, точка 25); в същия смисъл вж. и Решение по дело ERT (посочено в бележка под линия 40, точка 37) и Решение по дело Raso и др. (посочено в бележка под линия 51, точки 29—31).

73 — В същия смисъл вж. Решение по дело Франция/Комисия („крайни далекосъобщителни устройства“, посочено в бележка под линия 56, точка 51) и Решение по дело GB-Inno-BM (посочено в бележка под линия 72, точка 25).

74 — Вж. точки 90—95 от настоящото заключение.

75 — В този смисъл вж. Решение по дело Франция/Комисия („крайни далекосъобщителни устройства“, посочено в бележка под линия 56, точка 52) и Решение по дело GB-Inno-BM (посочено в бележка под линия 72, точка 26).

76 — Вж. в този смисъл Решение по дело Albany (посочено в бележка под линия 30, точки 117 и 121); относно ефективната правна защита вж. също Решение от 15 октомври 1987 г. по дело Heylens и др. (222/86, Recueil, стр. 4097, точки 14 и 15) и Решение от 13 март 2007 г. по дело Unibet (C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точки 37 и 38). Общностното право не изисква обаче индивидуална правна защита срещу чисто *подготвителни действия* във връзка с издаването на административно разрешение, например срещу даването или отказ да се даде положително становище от страна на сдружение като ЕЛРА (вж. в този смисъл Решение по дело Heylens и др., точка 16).

това включва и постановяването на временни мерки⁷⁷.

104. В това отношение гръцкото правителство изтъква, че за разлика от установеното в решението за препращане, ЕЛРА е длъжен да даде положително становище с оглед на разрешаването на мотоциклетно състезание, когато за това разрешение е подадено заявление по законоустановения ред и са изпълнени всички приложими условия съгласно нормите на действащото национално законодателство. Освен това изричният или мълчалив отказ да се предостави положително становище от страна на ЕЛРА подлежи на съдебен контрол пред *Symvoulio tis Epikrateias*⁷⁸.

105. Все пак в този спор Съдът не следва да се произнася по тълкуването на националното право, тъй като в рамките на разпределянето на правомощията между общностните и националните юрисдикции трябва да вземе предвид фактическия и правен контекст, в който се вписват преюдициалните въпроси, така както е очертан с акта за препращане⁷⁹. В решението за препращане изрично се приема за установено, че по отношение на правомощието си да дава становище ЕЛРА не подлежи на каквито и да било ограничения, задължения и контрол.

106. Поради това като цяло следва да се приеме изводът, че правна разпоредба като тази на член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата не съответства на изискванията на член 86, параграф 1 във връзка с член 82 ЕО, тъй като създава предпоставки за възникване на злоупотреби.

77 — Решение от 19 юни 1990 г. по дело *Factortame* и др. (С-213/89, *Recueil*, стр. I-2433, точка 21), Решение от 11 януари 2001 г. по дело *Siples* (С-226/99, *Recueil*, стр. I-277, точка 19) и Решение по дело *Unibet* (посочено в бележка под линия 76, точка 67).

78 — Гръцкия Държавен съвет.

79 — Вж. цитираната в бележка под линия 26 съдебна практика.

2. Изключенията по член 86, параграф 2 ЕО

107. В заключение остава да се провери дали правна разпоредба като тази на член 49 от Закона за движението по пътищата попада в приложното поле на някое от изключенията по член 86, параграф 2 ЕО. Съгласно тази разпоредба предприятията, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес, се подчиняват само в ограничена степен на разпоредбите, съдържащи се в Договора за ЕО, и в частност на правилата на конкуренцията⁸⁰; правилата на конкуренцията се прилагат към такива предприятия само доколкото това не пречат фактически или юридически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени.

108. В този смисъл по отношение на дейността на сдружение като ЕЛРА трябва да бъдат разграничени две области: организацията и пазарната реализация на мотоциклетни състезания, от една страна, и участието във вземането на административни решения за разрешаване на такива състезания съгласно член 49 от Закона за движение по пътищата, от друга страна.

109. Що се отнася на първо място до *организацията и пазарната реализация на мотоциклетни състезания* от страна на сдружение като ЕЛРА, без значение е дали става дума за услуга от общ икономически интерес по смисъла на член 86, параграф 2 ЕО, както вероятно би могло

80 — Посочените също в член 86, параграф 2 ЕО фискални монополи нямат отношение към случаи като настоящия.

да се допусне с оглед на общественото значение на спорта. Така или иначе в настоящия случай всещност няма никакви основания да се приеме, че с властнически акт гръцката държава е „натоварила“ ЕЛРА с организацията и пазарната реализация на спортни състезания⁸¹. Не е ясно и доколко за изпълнението на подобна задача ЕЛРА се нуждае от привилегия като тази по член 49 от Закона за движение по пътищата, която му дава възможност да не допуска други оператори на пазара⁸². Във всички случаи обаче предвид конкретните си характеристики тази привилегия⁸³, съгласно която ЕЛРА без ограничения, задължения и контрол може да откаже да даде положително становище с оглед на разрешаването на мотоциклетни състезания на други оператори, изглежда непропорционална.

110. Най-сетне, що се отнася до самото участие на ЕЛРА във вземането на административни решения за разрешаване на мотоциклетни състезания, сдружението в този случай изобщо не предоставя услуги от общ икономически интерес, а участва при упражняването на властнически правомощия. Член 86, параграф 2 ЕО не се прилага към такива случаи, тъй като предпоставката за

прилагане на тази разпоредба е наличието на услуга, т.е. на икономическа дейност като предприятие⁸⁴.

111. При това положение член 86, параграф 2 ЕО не може да обоснове правна уредба като тази на член 49 от Закона за движението по пътищата.

3. Междинно заключение

112. В обобщение може да бъде изтъкнато следното:

Членове 82 ЕО и 86 ЕО не допускат правна уредба като член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата, съгласно която на сдружение с нестопанска цел, което само организира мотоциклетни състезания и ги реализира на пазара, същевременно се предоставя изключителното право на участие при издаването на административни разрешения за такива състезания, при което сдружението може да откаже да предостави положително становище, без в това отношение да подлежи на ограничения, задължения или контрол.

81 — Вж. Решение от 27 март 1974 г. по дело BRT и Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs, известно като „BRT II“ (127/73, Recueil, стр. 313, точка 20), Решение от 11 април 1989 г. по дело Ahmed Saeed Flugreisen и Silver Line Reisebüro (66/86, Recueil, стр. 803, точка 55) и Решение от 23 октомври 1997 г. по дело Комисия/Франция (C-159/94, Recueil, стр. I-5815, точка 65).

82 — Относно критерия за необходимост на привилегията вж. Решение от 19 май 1993 г. по дело Corbeau (C-320/91, Recueil, стр. I-2533, точки 13 и 14), Решение от 23 октомври 1997 г. по дело Комисия/Нидерландия (C-157/94, Recueil, стр. I-5699, точка 53), Решение от 23 май 2000 г. по дело Sydhavens Sten & Grus (C-209/98, Recueil, стр. I-3743, точка 77) и Решение по дело Ambulanz Glöckner (посочено в бележка под линия 23, точка 57).

83 — За конкретните характеристики на услугите от общ икономически интерес става дума и в член 16 ЕО, съгласно който тези услуги трябва „да функционират на базата на принципи и при условия, които да им позволят да изпълнят [своите] задачи“.

84 — Относно разграничението между икономическа дейност и упражняване на властнически правомощия вж. Решение по дело SAT Fluggesellschaft (точки 30 и 31) и Решение по дело Diego Cali & Figli (точки 22 и 23), посочени в бележка под линия 38, както и точка 49 от настоящото заключение.

VI — Заключение

113. Въз основа на изложеното дотук предлагам на Съда да даде следните отговори на преюдициалните въпроси на Dioikitiko Efeteio Athinon:

„1) Сдружение с нестопанска цел, което не само има изключителното право да участва при издаването на административни разрешения за мотоциклетни състезания, но и самò организира такива състезания и в тази връзка сключва договори за спонсорство, реклама и застраховка, се явява предприятие по смисъла на членове 82 ЕО и 86 ЕО.

Националната юрисдикция е компетентна при спазване на съдебната практика относно член 82 ЕО да провери дали това сдружение има господстващо положение на пазара и дали злоупотребата с това положение може да засегне значително търговията между държавите-членки.

2) Членове 82 ЕО и 86 ЕО не допускат правна уредба като член 49 от гръцкия Закон за движението по пътищата, съгласно която на сдружение с нестопанска цел, което самò организира мотоциклетни състезания и ги реализира на пазара, същевременно се предоставя изключителното право на участие при издаването на административни разрешения за такива състезания, при което сдружението може да откаже да предостави положително становище, без в това отношение да подлежи на ограничения, задължения или контрол.“